

Narava in kultura

NP Ōrség: Trideželno druženje je bilo v 2016 rekreativno obarvano. Pohod in igre Trideželnega parka Goričko-Raab-Ōrség so se izkazale za priložnost aktivnega preživljanja prostega časa v naravi ter druženje prebivalcev čezmejnega območja.

Neuhaus am Klausenbach, NP Raab: Zmagovalci Kviza o naravi in človeku ter avtorji najboljših likovnih del iz Mednarodnega natečaja v likovnem ustvarjanju iz OŠ Cankova, OŠ Sveti Jurij in POŠ Bodonci so se z vrstniki iz Avstrije in Madžarske družili ob zabavnih igrah in raziskovanju okolice tamkajšnje šole.

Tromejniki: Na pobudo Planinskega društva Tromeja iz G. Slaveč so se junija pohodniki iz treh dežel podali na Zvezdasti pohod in ga zaključili z druženjem na Tromejniku. Na dan evropskega sodelovanja 21.9.2016 sta bili slavnostno podpisani dve pogodbi o sofinanciranju projekta Green Exercise z madžarskim in MMO3D z avstrijskim vodilnim partnerjem v čezmejnem programu Interreg.

Grad: Ponudniki izdelkov domače obrti in dejavnosti so svoje izdelke večkrat predstavili na grajskem dvorišču. Ob dnevu odprtih vrat v kampanji EU projekt, moj projekt - Upkač, si jih je ogledala tudi ministrica za okolje in prostor Irena Majcen.

Mačkovci: Na Domačiji Marof so se 4. septembra predstavili rokodelci na 11. Dnevu meštrof z Goričkoga. V organizaciji Goričkoga društva za lepše vŕtro je bila podeljena nagrada iz natečaja Naj ograeek v Krajskem parku Goričko. Prireditev so popestrile zabavne igre in kulturni program.

Besedila: S. Dešnik, G. Domanjko, N. Moršič, M. Podletnik, N. Krpič, M. Horvat, Š. Fujs **Uredila:** N. Moršič **Fotografije:** S. Dešnik, K. Malačić, D. Rocner, G. Domanjko, M. Podletnik **Ilustracije:** Jurij Mikuletič **Informacije:** JZ KP Goričko, Grad 191, 9264 Grad, www.park-goricko.org, E: park.goricko@siol.net **Tisk:** Tiskarna S-tisk d.o.o. **Založil:** Javni zavod Krajski park Goričko, december 2016 **Brezplačen izvod**

Kustosinja Tamara Andrejek in župan Drago Vogrinič sta odprla razstavo L. Vrečiča. Glasbeni program so pripravili učenci iz OŠ Cankova pod vodstvom D. Kuzme.

V 2016 sta bili dve razstavi na gradu Grad pripravljeni v sodelovanju s Pomurskim muzejem. Gostili smo dela prvega prekmurskega akademskega slikarja Ludvika Vrečiča in fotografa Jožeta Kološe. V koncertnem salonu so zapeli učenci oddelka za petje iz Glasbene šole v M. Soboti pod vodstvom Elke Bratina. V sodelovanju s Pavlovo hišo iz Potrne (Laafeld, Avstrija) je bila na ogled razstava Življenjske poti - Lebenswege, ki tematizira problematiko zdamskih delavk na avstrijskem Štajerskem.

Za koncertni klavir na gradu je dvakrat sedla Anja Kučan iz Lucove. Skupaj z glasbenimi gosti je navdušila ljubitelje klasične glasbe.

Razstavo Življenjske poti je predstavila Susanne Weitlaner iz Pavlove hiše.

8. Natečaj za naravoslovno fotografijo Goričko 2016 V kategoriji odrasli je najboljšo fotografijo po izboru strokovne žirije posnel Dejan Rocner. Med osnovnošolci se je najbolje odrezala Riva Kovač.

Fotografi iz 5 držav so avtorji fotografske razstave 4D, ki ponuja impresije v zmrznjenem trenutku. Po odprtju razstave sta pred številnim občinstvom nastopili pianistka Olga Kous in violinistka Monika Kammerlander.

Člani KD Foto-video kluba iz Lendave

KRAJINSKI PARK

GORIČKO

DECEMBER 2016 ŠTEVILKA 4

www.park-goricko.org

Varstvo narave v 2016

Cilj dela Javnega zavoda Krajski park Goričko (v nadaljevanju JZ KPG) je izboljšati stanje ohranjenosti izbranih vrst živali in življenjskih okolij, za katere smo se na ravni države zavezali EU, da jih bomo varovali in ohranili.

Največ časa in sredstev v 2016 je bilo namenjenih košnji travnikov na 162 parcelah v upravljanju javnega zavoda. Del krme iz pokošenih travniških površin je bilo odpeljano do rejcev konj. Za živali neprimerna krma je bila oddana v bioplinarno v Šalamencih. V avgustu se je zaključil projekt Gorički travniki, v katerem je bilo od lanskega marca pokošenih/obnovljenih skupno 80 ha zapuščenih travnikov. K nalogam zavoda spada spremljanje stanja na 44 naravnih vrednotah na območju Krajskega parka Goričko (v nadaljevanju KPG). Naravne vrednote so najvrednejši in izjemni deli žive in nežive narave, kot so območja travnikov, izjemna drevesa idr. V 2016 je bila pregledana dobra polovica. Z namenom njihove dolgoročne ohranitve so bile nekatere med njimi obnovljene ali je bilo stanje na njih izboljšano. Spomladi so bile ob prometnih cestah ob Ledavskem jezeru nameščene varovalne ograje ter čez cesto prenešenih več kot 7.000 primerkov 8 vrst dvoživk. Izvedenih je bilo več naravovarstvenih akcij, kot je namestitev gnezdilnega podstavka za bele štoklje v Sv. Juriju. Trenutno poteka priprava novega projekta. Poleg obnove travnikov je načrtovano vključevanje lastnikov travnikov in visokodebelnih sadovnjakov, ki bi s košnjo in obnovo pomagali pri uresničevanju skupnih ciljev varstva narave.

Mednarodno leto 2017 v znamenju naravi prijaznega turizma

V prihajajočem letu se v JZ KPG pridružujemo pozivu organizacije združenih narodov z izvedbo aktivnosti v dveh čezmejnih projektih z našimi sosedi v Avstriji in na Madžarskem. V obeh bo podkrepljeno sožitje ljudi v Trideželnem parku Goričko-Raab-Ōrség in izboljšana ponudba naravi prijaznega turizma na Goričkem.

Množica kulturnih spomenikov, vasi, sadovnjakov, vinogradov, cvetočih travnikov, stoletnih dreves, vijugastih potokov, jezer in mlak s pticami, metulji in drugimi bitji, so podrobnosti v prostoru, ki vabijo radovedneže k odkrivanju goričkoga bogastva. Našteto je možno doživeti prijazno do narave med pešačenjem in kolesarjenjem po dolinah in čez griče. Če k temu prištejemo še bivanje na podeželju, kulinarična doživetja in prijazno postrežbo z goričko besedo, dobimo zaokroženo ponudbo sonaravnega turizma na Goričkem. Še več, ponudbo lahko razširimo čez mejo, v tripotje in vsepotje. Za vse napisano ste najbolj pomembni domačini, ki skrbite za urejenost, pridelujete zdravo hrano in čuvate živali, ki so tukaj naše svoj dom. Zaposleni v JZ KPG, ki nam je zaupana naloga ohranjanja narave, smo vam hvaležni in vas v letu 2017 še naprej vabimo k sodelovanju k skupnemu doseganju ciljev mednarodne in lokalne skupnosti za boljši jutri. V novičniku povzemamo, kar smo v letu 2016 skupaj z vami ustvarili. V 2017 želimo z vašim sodelovanjem doseči še več. Srečno in zdravo v 2017!

Stanislava Dešnik, direktorica JZ KPG

2017

23. APRIL

Pohod Trideželnega parka Goričko-Raab-Ōrség.

27. MAJ

5. Igre Trideželnega parka Goričko-Raab-Ōrség v Budincih.

02. SEPT.

Tour de RŌG Kolesarski maraton in brevet. Start izpred gradu Grad.

14. OKT.

12. Jesenski bazar na gradu Grad s sejamsko ponudbo izbranega iz narave in kulture.

Spravilo sena v Vidoncih

Neposredni nadzor v naravi

Goričko je bilo razglašeno za krajinski park na podlagi Zakona o ohranjanju narave. Na podlagi istege zakona JZ KPG poleg upravljalških in varstvenih nalog izvaja tudi nadzor v naravi. Za izvajanje nadzora v naravi je usposobljenih več zaposlenih v zavodu. Glavna naloga nadzornika še naprej ostaja ozaveščanje in informiranje.

V preteklem letu sta dva zaposlena opravila usposabljanja in preizkuse znanja, ki jih predpisuje pravni red Republike Slovenije na področju vodenja upravnih postopkov. S tem izpolnjujeta vse potrebne pogoje za opravljanje neposrednega nadzora na zavarovanem območju narave z izrekanjem opozoril in izdajanjem odločb o prekrških. V JZ KPG zaposlena naravovarstvena nadzornika bosta opravljala letno načrtovan reden nadzor z ogledi na terenu ter se z interventnim nadzorom odzivala na klice ljudi, ki bodo na terenu opazili nepravilnosti. Kršitelji bodo opozorjeni ali kaznovani na kraju kršitve. Glavne naloge naravovarstvenega nadzornika ostajajo spremljanje stanja zavarovanih vrst in naravnih vrednot na območju KPG ter izvajanje izobraževalnih in ozaveščevalnih aktivnosti o pomenu varstva narave in varstvenih režimih. Naloga nadzornika je tudi sodelovanje z lokalnimi skupnostmi

ter inšpekcijskimi službami pri dogodkih, ki so namenjeni ohranjanju narave in naravi prijaznemu razvoju območja.

Prostovoljni nadzorniki

Nadzor v naravi smejo opravljati tudi prostovoljni nadzorniki, ki so opravili predpisano usposabljanje in preizkuse znanja. Naloga prostovoljnih nadzornikov je spremljati stanje v naravi in o kršitvah poročati naravovarstvenemu nadzorniku JZ KPG.

Košnja se nadaljuje

V 2016 so se nadaljevale aktivnosti namenjene ohranjanju travnikov. Z obnovo opuščeni travnikov zavod prispeva k zmanjševanju površin v zaraščanju in lastnike takih površin spodbuja k ponovni rabi.

V okviru letnega načrta dela zavoda je bilo pokošenih slabih 35 ha travnikov, ki so v lasti države in v upravljanju JZ KPG. V nadaljevanju projekta Gorički travniki je bilo obnovljenih dodatnih 20 ha opuščeni travnikov. Posebna pozornost je bila namenjena travnikom z evropsko varovanimi rastlinskimi in živalskimi vrstami, travnikom na območju naravnih vrednot in omejevanju širjenja tujerodnih invazivnih rastlinskih vrst.

3 NAJ v Krajinskem parku Goričko

Travniki, visokodebelni sadovnjaki in vrtovi so življenjska okolja, ki so izpostavljena v akcijah NAJ na Goričkem. Ta življenjska okolja so pomembni deli kulturne krajine. Od njih imamo koristi ljudje in živali.

Strokovna komisija akcije NAJ sadovnjak je v letu 2016 ocenila 7 sadovnjakov in naziv podelila Mitji Pörš iz Vučje Gomile. V akciji NAJ travnik je sodelovalo 10 lastnikov in komisija je med njimi za NAJ izbrala travnik Ane Gašpar iz Čepinca. Po besedah Gregorja Domanjka, ki skupaj z Zito Flisar Novak iz KGZ Murska Sobota ocenjuje travnike, ima zmagovalni travnik dodano vrednost zaradi uveljavljanja naravovarstvenih ukrepov iz sheme Kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil.

NAJ ogracek

Akcija opozarja na naravi in okolju prijazno urejene gospodinjne vrtove in pridelavo zdrave hrane za domačo rabo. Naziv Naj ogracek v 2016 je dobil bio-dinamični vrt družine Šušteršič-Erdelj iz Ivanovca. Priznanje in nagrado sta mladi družini izročili predsednica Goriškega društva za lepše vütro Jožica Celec, in direktorica JZ KPG Stanka Dešnik, na Dnevu meštrof v Mačkovicah.

Novi prejemniki kolektivne blagovne znamke Krajinski park Goričko

Svet javnega zavoda Krajinski park Goričko je 27. septembra 2016 podelil pravico do uporabe kolektivne blagovne znamke Krajinski park Goričko (v nadaljevanju KBZ KPG) 16 vlagateljem.

V mesecu marcu 2016 je JZ KPG razpisal 3. javni poziv in pozval potencialne ponudnike k prijavi za pridobitev pravice do uporabe KBZ KPG. Na javni poziv je prispelo 18 vlog. Med njimi je bilo 16 vlagateljev, ki po oceni strokovnih komisij izpolnjujejo pogoje za pridobitev pravice do uporabe KBZ KPG. Trenutno ima pravico do uporabe KBZ KPG 69 imetnikov. Seznam je objavljen na spletni strani KPG.

11. Jesenski bazar

Jesenski bazar je osrednja jesenska prireditve na gradu Grad. Namenjena je promociji izdelkov ponudnikov domače obrti in dejavnosti. Na prireditvi se tradicionalno predstavljajo ponudniki z Goriškega ter društva in osnovnošolci s kulturnim programom. Prijetno druženje zaokroži še jesensko obarvana kulinarčna ponudba.

Bakreni senožetnik

Vidrin center

V tednu slovenskih parkov (21.-29. maj) so v Vidrinem centru Aqualutra v Križevcih na Goričkem odprli vrata prebivalcem in obiskovalcem krajinskega parka. Strokovnjaki iz Inštituta Lutra so udeležence strokovnega vodenja v centru in okolici navdušili z zanimivostmi iz življenja kraljice voda - VIDRE.

Mali podkovnjak

Noč netopirjev

Dogodek se vsako leto odvija v drugem kraju na Goričkem. Vlogo gostitelja je to leto prevzela Osnovna šola Fokovci. Predavatelj prim.dr. Branislava Belovič, Simon Zidar iz Društva za proučevanje in varstvo netopirjev ter Bojan Jandrašič, so predstavili vpliv svetlobnega onesnaževanja na zdravje ljudi, življenje nočno aktivnih živali, zvezdno nebo ter daljna nebesna telesa. Ko je padla tema, so udeleženci prisluškovali še netopirjem.

Močvirski krešič

Lovilne preže ob Ledavi

Spomladi je bilo skupaj s člani Društva za opazovanje in proučevanje ptic v Ledavski dolini postavljenih 30 novih in obnovljenih 10 obstoječih lovni preže za ptice. Preže so 3 m visoki koli s prečkami, ki nadomeščajo drevesa. Ptice (zlatovranka, kanja, postovka) jih uporabljajo za prežanje na plen, ki se giblje po tleh (kobilice, bramorji, miši, voluharji). Ptice tako pomagajo pri varovanju posevkov pred prekomernim objedanjem.

NAJ travnik in NAJ sadovnjak

Nagrajenci akcij NAJ travnik in NAJ sadovnjak ob podelitvi priznanj in zahval na jesenskem bazarju na gradu Grad. Akciji potekata v sodelovanju s Kmetijsko gozdarskim zavodom iz Murske Sobotne.

Posvet o Ledavi

Ob svetovnem dnevu voda je bil na gradu Grad Mednarodni posvet o reki Ledavi. Povabljeni predavatelji so predstavili dejstva in predloge za izboljšanje stanja reke iz različnih gledišč. Po mnenju prisotnih strokovnjakov je rešitev možno najti le interdisciplinarno.

Narava-zdravje

V Ljubljani je 24. novembra odprl vrata sejem Narava-zdravje. Že nekaj let se na sejmu predstavljajo tudi zavarovana območja narave. Na skupni stojnici ni manjkalo promocijskega materiala in izbranih izdelkov iz zavarovanih območij narave iz celotne Slovenije.

Advent na gradu Tabor na Gradščanskem

Adventni sejem z bogato, tudi slovensko, rokodelsko ponudbo, koncerti božičnih pesmi ter prazničnim vzdušjem začenja tradicijo predprazničnega dogajanja v okviru projekta 321 go.

Podelitev KBZ novim imetnikom

Novim prejemnikom KBZ KPG sta na podelitvi na gradu Grad čestitala še podpredsednik Sveta JZ KPG Drago Vogrinčič in županja Občine Grad Cvetka Ficko.

Novi projekti

JZ KPG je na razpis Programa čezmejne sodelovanja Interreg, sofinanciranega iz Evropskega sklada za regionalni razvoj za obdobje 2014-2020, prijavil dva projekta, s partnerjema iz Avstrije in Madžarske. Oba projekta sta bila odobrena.

Green Exercise

Projekt si prizadeva okrepiti skupno promocijo obstoječe čezmejnne kulturne in naravne turistične ponudbe projektnega prostora, s poudarkom na zdravem življenjskem slogu. Načrtovani so »zeleni parki« na devetih lokacijah. Zeleni park bo nastal tudi pred gradom Grad s senzomotoričnimi napravami, ki bodo primerne za vse starosti. S kolesarskimi povezavami in pohodnimi potmi bo projekt povezal kulturne spomenike in zanimivosti v naravi, ki bodo privabile obiskovalce k preživljanju aktivnih počitnic. V projektu bodo izvedena usposabljanja vodnikov kolesarjev in delavnice za ponudnike, ki sprejemajo obiskovalce. Izpostavljena bodo doživetja v naravi in sprostitev v povezavi z zdravim življenjskim slogom. V projektu sodeluje 8 projektnih partnerjev, štirje na slovenski strani in štirje na madžarski strani.

strani. Vodilni partner projekta je Narodni park Őrség. JZ KPG je v novembru 2016 že pridobil 10 trekking koles. Ta bodo brezplačno na voljo gostom, ki bodo prenočili na gradu Grad. V letu 2017 bo pripravljen turistični zemljevid čezmejne območja in postavljenih 30 informativnih stebričkov o naravnih vrednotah in kulturnih spomenikih.

3 gradovi 2 deželi 1 zgodba

Glavni cilj projekta je oblikovanje trajnostne kulturno-turistične destinacije z novimi kulturno-turističnimi produkti na čezmejnem območju. Projektni partnerji v projektu so JOPERA (grad Tabor), ki vodi projekt, PMMS (grad Murska Sobota) in JZ KPG (grad Grad). Glavni rezultati projekta so zgodovinska razstava na vseh treh gradovih, povezovalna zgodovinska družinska turistična tura, izvedba skupnih rokodelskih sejmov, delavnice domače in umetnostne obrti, fotografski natečaj, video delavnica, izboljšana infrastruktura na gradu Grad in Murski Soboti, nakup avdio vodičev za samostojne ogledne gradov, ki bodo uporabni tudi za osebe s posebnimi potrebami.

Interreg SLOVENIJA - AVSTRIJA SLOVENIEN - ÖSTERREICH